

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය - ශ්‍රී ලංකාව

විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ
ආර්ථිකවිද්‍යාව විෂය හා සම්බන්ධ දේශන මාලා

ශාස්ත්‍රපති (M.A.)/සමාජීය විද්‍යාපති (M.S.Sc.)
පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව

විෂය : **ECON 53015**
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

දේශන පැය - 40

සැකසුම - ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය උපාලි හෙට්ටිආරච්චි

හැඳින්වීම

ආර්ථිකවිද්‍යාව ශාස්ත්‍රපති සහ සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව සඳහා අනිවාර්ය ප්‍රශ්න පත්‍රයක් වන උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්‍ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව විෂය මඟින් සුක්‍ෂම ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම සහ ඒවා ආර්ථිකයට බලපාන ආකාරය ගැඹුරින් විග්‍රහ කරනු ලබයි. මෙහිදී ආර්ථිකයක පාරිභෝගික හැසිරීම සහ නිෂ්පාදකයින්ගේ හැසිරීම ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කරන අතර මෙම කොටස් දෙකේම එනම් මුද්‍ර සමාජයේම සුභ සාධනය උපරිම වන ආකාරයන් ඒ සඳහා ක්‍රියාත්මක කළයුතු ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳවත් විග්‍රහ කරනු ලබයි. ඒ අනුව සුක්‍ෂම ආර්ථික විද්‍යා විෂය ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි අතරම අනෙකුත් ආර්ථික විද්‍යා විෂයයන් ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පදනම්ද සකස් කර ගත හැකිය.

පොදු අරමුණු:

ආර්ථික ක්‍රමයක සුක්‍ෂම ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම සහ ඒවායේ බලපෑම පිළිබඳව න්‍යායාත්මක සහ ප්‍රායෝගික වශයෙන් පුළුල් අවබෝධයක් ලබාදීම සහ සමාජ සුභසාධනය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම පිළිබඳ අවබෝධයක් සිසුන්ට ලබාදීම.

අන්තර්ගතය

පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ න්‍යාය: මිල ප්‍රතිපත්ති, අන්තර් පුද්ගල බෙදාහැරීම සහ අවිනිශ්චිතතාව, කුටුම්භ පිළිබඳ සුක්‍ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව, නිෂ්පාදන න්‍යාය: තරඟකාරී වෙළෙඳපොළ, අරමුණු පිරිවැය සහ ලාභ ශ්‍රිත, අවිනිශ්චිතතාව හා ආයෝජන ආදිය ආවරණය වන පරිදි තරඟකාරී ආයතන විශ්ලේෂණය, අපූර්ණ තරඟය, ඒකාධිකාරී භාණ්ඩ ප්‍රභේදනය සහ තොරතුරු අසමපූර්ණතාව, එකාධිකාරී තරඟය, කතිපයාධිකාරය, ක්‍රීඩා න්‍යාය, ව්‍යාප්ති න්‍යාය, සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව, පොදු සමතුලිතතාව

ඉගැන්වීමේ ක්‍රමය

1. ආධාරක සටහන් ආශ්‍රිතව දේශන පැවැත්වීම
2. අදාළ රූපටසහන් සමීකරණ සහ සංඛ්‍යා උදාරහණ යොදා ගනිමින් විෂය කරුණු සාකච්ඡා කිරීම
3. ප්‍රායෝගික ගැටලු සාකච්ඡා කිරීම
4. පැවරුම් සහ නිබන්ධන සකස් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදීම

ඇගයීමේ ක්‍රමය

1. පාඨමාලාව අවසානයේ පැවැත්වෙන ලිඛිත පරීක්‍ෂණය පැය 03 ක ප්‍රශ්න පත්‍රය

ලිඛිත පරීක්‍ෂණය	ලකුණු 80
පැවැරුම	ලකුණු 20
මුද්‍ර ලකුණු	100

දේශන මාතෘකා

1. පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ න්‍යාය
2. භාණ්ඩ මිල වෙනස්වීමක ආදේශන සහ ආදායම් ප්‍රතිවිපාක
3. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, සුභසාධන ප්‍රතිපත්ති, වෙළෙඳ වාසි අවාසි විග්‍රහ කිරීම
4. නිෂ්පාදන න්‍යාය
5. ව්‍යාපාරික ආයතනවල හැසිරීම
6. යෙදවුම් නිමැවුම් විග්‍රහය
7. රේඛීය ප්‍රක්‍රමණය
8. ක්‍රීඩා න්‍යාය
9. ව්‍යාප්ති න්‍යාය
10. සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්‍ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 01

පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ න්‍යාය

විශේෂිත අරමුණු.

වෙළෙඳපොළක භාණ්ඩ මිලදී ගැනීමේදී තර්කානුකූලව හැසිරෙන පාරිභෝගිකයෙක් භාණ්ඩ මිලදී ගන්නා ආකාරය සහ භාණ්ඩ පරිභෝජනය කිරීම තුළින් තම තෘප්තිය උපරිම කරගන්නා ආකාරය පිළිබඳව න්‍යායාත්මක සහ ප්‍රායෝගික දැනුමක් ලබා දීම.

හැඳින්වීම

පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ ආර්ථික න්‍යාය එනම් ඉල්ලුම් න්‍යායෙන් පෙන්වුම් කරනුයේ භාණ්ඩ පරිභෝජනය කිරීම තුළින් ලබන උපයෝගිතාව උපරිම කර ගැනීමේ අරමුණෙන් කටයුතු කරන පාරිභෝගිකයකුගේ ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වන දිසාවට ප්‍රතිවිරුද්ධ දිසාවට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් කරන බවයි.

සුක්‍ෂම ආර්ථික න්‍යාය තුළ පාරිභෝගික හැසිරීම විග්‍රහ කිරීමේදී උපයෝගිතාව නමැති සංකල්පය පදනම් කරගනිමින් දෙයාකාරයක විග්‍රහයන් ගොඩනංවා ඇත.

1. සංඛ්‍යා සුවක උපයෝගිතා විග්‍රහය. මෙම විග්‍රහය තුළ පාරිභෝගික හැසිරීම විග්‍රහ කිරීම සඳහා ආන්තික උපයෝගිතා න්‍යාය ගොඩ නංවා ඇත.
2. ක්‍රම සුවක උපයෝගිතා විග්‍රහය. මෙම විග්‍රහය තුළ පාරිභෝගික හැසිරීම විග්‍රහ කිරීම සඳහා උපේක්‍ෂා වක්‍ර න්‍යාය සහ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වරණ න්‍යාය ගොඩ නංවා ඇත.

පාරිභෝගික හැසිරීම විග්‍රහ කිරීම සඳහා ගොඩනංවා ඇති න්‍යායන් මගින් විග්‍රහ කරනුයේ තර්කානුකූලව කටයුතු කරන පාරිභෝගිකයෙකුගේ සමතුලිතතාව පිළිබඳවය.

පාරිභෝගික සමතුලිතතාව

පාරිභෝගික සමතුලිතතාව නැත්නම් උපයෝගිතා උපරිමය යනු ආදායම් සංරෝධකය යටතේ උපයෝගිතාව උපරිම කර ගැනීමයි. පාරිභෝගික සමතුලිතතාව විග්‍රහ කිරීමේදී ගණිතමය විග්‍රහ උපකරණයන් යොදාගනිමින් සමතුලිතතා කොන්දේසි ලබා ගත හැකිය.

ආදායම් සංරෝධකය $Y = P_x Q_x + P_y Q_y$
 උපයෝගිතා ශ්‍රිතය $TU = f(Q_x, Q_y)$

ආදායම් සංරෝධකය
 $Y = P_x Q_x + P_y Q_y$

$Y - (P_x Q_x + P_y Q_y) = 0$
 $Y - P_x Q_x - P_y Q_y = 0$ වේ.

ආදායම් සංරෝධකය යටතේ උපයෝගිතා ශ්‍රිතය උපරිම කිරීම

$TU = f(Q_x, Q_y)$
 $Y - P_x Q_x - P_y Q_y = 0$
 $F = TU + \lambda (Y - P_x Q_x - P_y Q_y = 0)$

$\frac{\partial F}{\partial Q_x} = MU_x = \lambda P_x$ වන අතර

$\lambda = \frac{MU_x}{P_x}$ වේ. (1)

$F = TU + \lambda (Y - P_x Q_x - P_y Q_y = 0)$

$\frac{\partial F}{\partial Q_y} = MU_y = \lambda P_y$ වන අතර

$\lambda = \frac{MU_y}{P_y}$ වේ. (2)

(1) සහ (2) අනුව.

$\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} = \lambda$ වේ.

ඒ අනුව භාණ්ඩ වර්ග කිපයක් පරිභෝජනය කරන පාරිභෝගිකයෙක් සමතුලිත වනවිට කොන්දේසි දෙකක් ඉටුවිය යුතුය.

1. $\frac{MU_x}{P_x} = \frac{MU_y}{P_y} = \frac{MU_z}{P_z} = \dots = \frac{MU_n}{P_n} = \lambda$

2. $Y = P_x Q_x + P_y Q_y + P_z Q_z + \dots + P_n Q_n$ විය යුතුය.

උපේක්ෂා වක්‍ර න්‍යාය සහ ප්‍රත්‍යක්ෂ වරණ න්‍යාය තුළ පාරිභෝගිකයා සමතුලිත වනවිට

$$MRS = \frac{P_Y}{P_X} \text{ විය යුතුය. උපයෝගීතාව ගණනය කල හැකි නම්}$$

$$MRS = \frac{MU_Y}{MU_X} \text{ නිසා පාරිභෝගිකයා සමතුලිත වන විට}$$

$$\frac{MU_X}{P_X} = \frac{MU_Y}{P_Y} \text{ වේ.}$$

මෙම තත්වය අනුව උපයෝගීතාව ගණනය කල හැකිනම් ක්‍රම සුවක උපයෝගීතා විග්‍රහය තුළද පාරිභෝගිකයා සමතුලිත වන විට

$$\frac{MU_X}{MU_X} = \frac{P_Y}{P_Y}$$

යන කොන්දේසිය ඉටුවේ. මෙම කොන්දේසිය ඉටුවුවිට $Y = P_x Q_x + P_y Q_y$ යන කොන්දේසිය ද ඉටුවේ. උපයෝගීතාව ගණනය කල හැකිනම් ක්‍රම සුවක උපයෝගීතා විග්‍රහය තුළ පාරිභෝගිකයා සමතුලිත වනවිට

$$\frac{MU_Y}{MU_X} = \frac{P_Y}{P_X}$$

යන කොන්දේසිය අනුව අනුව $MU_y = P_y$ වන අතර $MU_x = P_x$ වේ. සංඛ්‍යා සුවක උපයෝගීතා විග්‍රහය තුළ එක් භාණ්ඩයක් පමණක් පාරිභෝජනය කරන තත්වය යටතේ පාරිභෝගිකයා සමතුලිත වනවිට $MU_x = \lambda P_x$ අනුව $\lambda = 1$ වනවිට $MU_x = P_x$ වේ. ඒ අනුව විග්‍රහයන් දෙක තුළම උපකල්පන මත පදනම්වී $MU_x = P_x$ වන බව නිගමනය කිරීම පාරිභෝගික සැබෑ හැසිරීමට ගැළපෙන බව දැක්විය හැකිය.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 02

පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ ආර්ථික න්‍යාය - භාණ්ඩ මිල වෙනස්වීමේ
ආදේශන සහ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාක.

විශේෂිත අරමුණු.

තර්කානුකූලව කටයුතු කරන පාරිභෝගිකයෙක් තම තෘප්තිය උපරිම කර ගැනීමට කටයුතු කරන විට භාණ්ඩ මිල වෙනස්වීම සහ ආදායම වෙනස්වීම නිසා පාරිභෝගිකයාගේ හැසිරීම වෙනස්වන ආකාරය සහ ඒ සඳහා බලපාන හේතු සහ ප්‍රතිච්ඡාක පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීම.

මිල වෙනස්වීමේ ප්‍රතිච්ඡාක

ඉල්ලුම් න්‍යායෙන් පෙන්නුම් කරන ආකාරයට ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වූ විට මිල දී ගන්නා ප්‍රමාණය වෙනස් කරනුයේ මිල වෙනස්වීමත් සමඟ ක්‍රියාත්මක වන ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය සහ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාක මතය.

මිල වෙනස්වීමක ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය යනු ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වූවිට එතෙක් එම භාණ්ඩයට ආදේශක භාණ්ඩයෙන් මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය වෙනස් කර ඒ වෙනුවෙන් සලකා බලන භාණ්ඩයෙන් මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය වෙනස් කිරීමයි.

මිල වෙනස්වීමක ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය යනු අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වෙනස් වූ විට පවතින මුදල් ආදායමින් මිලදී ගත හැකි භාණ්ඩ ප්‍රමාණය එනම් මුර්ත ආදායම වෙනස්වීම නිසා සලකා බලන භාණ්ඩයෙන් මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය වෙනස් කිරීමයි.

ඕනෑම භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් මිල අඩුවීමක ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය " O " හෝ ධන අගයක් ගනු ලබයි. ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය ධන හෝ ඍණ විය හැකිය.

මිල අඩු වීමක ප්‍රතිච්ඡාකයන් දෙකම ධන නම් එවැනි භාණ්ඩ සාමාන්‍ය භාණ්ඩ වශයෙන් හඳුන්වයි. ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය ධන සහ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය ඍණ වන අවස්ථාවක ඍණ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකයට වඩා ධන ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය බලවත් නම් මිල ප්‍රතිච්ඡාකය ධනවේ. එවැනි භාණ්ඩ බාල භාණ්ඩවේ. ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකය ධන සහ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය ඍණ වන අවස්ථාවක ධන ආදේශන ප්‍රතිච්ඡාකයට වඩා ඍණ ආදායම් ප්‍රතිච්ඡාකය බලවත්නම් මිල ප්‍රතිච්ඡාකය ඍණ වේ, එවැනි භාණ්ඩ ගිෆ්පන්

භාණ්ඩවේ. උපේක්ෂා වක්‍ර විග්‍රහ උපකරණයන් යොදාගනිමින් ඉහත භාණ්ඩ තුන් වර්ගය සම්බන්ධයෙන් ආදේශන සහ ආදායම් ප්‍රතිවිපාකයන් බෙදා දැක්විය හැකිය. එහිදී ආදායමේ වන්දි විචලන ක්‍රමය සහ ආදායමේ සමාන විචලන ක්‍රමය යන ක්‍රම යටතේ භික්ෂු ක්‍රමය සහ ස්ලේස්කි ක්‍රමය යටතේ භාණ්ඩ තුන් වර්ගය සම්බන්ධයෙන්ම ප්‍රතිවිපාකයන් බෙදා දැක්විය හැකිය.

ආදායමේ වන්දි විචලන ක්‍රමය යනු ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී භාණ්ඩ මිල අඩු වූ විට පාරිභෝගිකයකුගේ මුර්ත ආදායම වැඩිවේ. එසේ මිල අඩුවීම තුළින් වැඩිවන මුර්ත ආදායමට සමාන ප්‍රමාණයකින් වන්දියක් වශයෙන් පාරිභෝගිකයාගෙන් මුර්ත ආදායම ඉවත් කරගැනීමයි නැත්නම් අයකර ගැනීමයි.

ආදායමේ සමාන විචලන ක්‍රමය යනු අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී මිල අඩු වූ විට පාරිභෝගිකයාගේ වැඩිවූ මුර්ත ආදායමට සමාන ප්‍රමාණයකින් මිල ස්ථාවරව තිබියදී පාරිභෝගිකයාගේ මුර්ත ආදායම වැඩි කිරීමයි. වන්දි විචලන ක්‍රමය අනුව මුල්ම සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් මුර්ත ආදායම අයකර ගත් පසුව ලැබෙන සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් අතර ප්‍රමාණය ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය වන අතර මිල අඩුවූ පසුව ලැබෙන සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් මුර්ත ආදායම අයකර ගත් පසුව ලැබෙන සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් අතර ප්‍රමාණය ආදායම් ප්‍රතිවිපාකයවේ.

සමාන විචලන ක්‍රමය අනුව මුල්ම සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් මුර්ත ආදායම් වැඩිකල විට ලැබෙන සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් අතර ප්‍රමාණය ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය වේ. මුර්ත ආදායම වැඩිකල විට ලැබෙන සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් මිල අඩුවූ පසුව ලැබෙන සමතුලිත ලක්ෂ්‍යයක් අතර ප්‍රමාණය ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය වේ.

වන්දි විචලන ක්‍රමය සහ සමාන විචලන ක්‍රමය යන ක්‍රම දෙක යටතේම භික්ෂුට අනුව ආදේශන ප්‍රතිවිපාක යටතේ මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය වැඩි කළත් පාරිභෝගිකයාගේ උපයෝගිතා මට්ටමේ වෙනසක් සිදුනොවේ. නමුත් ස්ලේස්කිට අනුව ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය යටතේ මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය වැඩි කළ විට පාරිභෝගිකයාගේ උපයෝගිතා මට්ටම වැඩි වී පාරිභෝගිකයා ඉහළ උපේක්ෂා වක්‍රයකට ගමන් කරයි.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 03

පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ න්‍යාය, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, පාරිභෝගික සුභ
සාධනය, වෙළෙඳ වාසි අවාසි වැනි ප්‍රායෝගික
තත්ත්වයන් විග්‍රහ කිරීම.

විශේෂිත අරමුණු.

ආර්ථික න්‍යායන් තුළ පදනම් කර ගන්නා විග්‍රහ උපකරණ ප්‍රායෝගික තත්ත්වයන් විග්‍රහ කිරීමට යොදාගන්නා ආකාරය හඳුනාගැනීම සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පාරිභෝගික සුභසාධනයට බලපාන ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීම.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ පාරිභෝගික සුභසාධනය

පාරිභෝගික හැසිරීම පිළිබඳ න්‍යාය තුළ පවතින විග්‍රහ උපකරණයන් තනි තනි පුද්ගලයන්ගේ පරිභෝජන තත්ත්වයන්, සුභසාධන තත්ත්වයන් වෙළෙඳ වාසි අවාසි සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තින් සලකා බැලීම සඳහා යොදාගත හැකිය. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති යටතේ රජය බදු අය කිරීමේදී සෘජු බදු සහ වක්‍ර බදු වශයෙන් දෙවර්ගයක බදු අය කරයි. වක්‍ර බදු අය කල විට වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩ මිල වැඩි වන අතර සෘජු බදු අයකල විට සෘජු බදු ගෙවන පුද්ගලයන්ගේ වියදම් කළ හැකි ආදායම් අඩුවී භාණ්ඩ ඉල්ලුම අඩුවී මිල අඩුවේ.

භාණ්ඩ බදු අය කල විට වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩ මිල වැඩිවීම පාරිභෝගිකයන්ට අවාසි දායක වේ. එනිසා පාරිභෝගික සුභසාධන මට්ටම අඩු වීමක් සිදුවේ. භාණ්ඩ බදු අයකිරීම වඩාත් අවාසිදායක වනුයේ අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භවලටය. එනිසා භාණ්ඩ බදු අය නොකල යුතුය යන නිගමනයට එළඹිය නොහැකිය. රජය අනම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින භාණ්ඩ වලින් බදු අයකර ලබා ගන්නා රජයේ ආදායම් වලින් කොටසක් අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භවල සුභ සාධනය සඳහා යොදවයි නම් භාණ්ඩ බදු අයකිරීම සම්පත් බෙදාහැරීමේ සාධාරණ ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස යොදා ගත හැකිය. පුද්ගල බදු අය කල විට බදු ගෙවන පුද්ගලයන්ගේ වැය කල හැකි ආදායම අඩුවී භාණ්ඩ ඉල්ලුම අඩුවී මිල අඩුවේ. භාණ්ඩ මිල අඩුවීම අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භවලට වාසිදායකවේ. එමෙන්ම පුද්ගල බදු අය කල විට ඉල්ලුම අඩුවීම තුළින් පාරිභෝගික සුභසාධනය අඩුවනුයේ වක්‍රබදු අයකිරීම නිසා පුද්ගල සුභ සාධනය අඩුවනවාට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකිනි. නමුත් පුද්ගල බදු අය කිරීම ආයෝජනයට ඇති පෙළඹීම අඩුවීමට හේතු වේ.

නිෂ්පාදන සහනාධාර හෝ පිහිටාධාර සැපයුවට භාණ්ඩ සැපයුම වැඩිවීම තුළින් භාණ්ඩ මිල අඩුවේ. මිල අඩුවීම අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භ වලට වාසිදායකවේ. ඒ අනුව නිෂ්පාදන සහනාධාර සැපයීම තුළින් නිෂ්පාදනය වැඩිකර ගත හැකි අතරම පාරිභෝගික සුභසාධනයද වැඩි කළ හැකිය. අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භ වලට භාණ්ඩ සහනාධාරයක් හෝ පිහිටාධාරයක් සැපයීම තුළින් වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩ මිල කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති නොකර අඩු ආදායම් ලබන පාරිභෝගිකයන්ගේ සුභසාධනය වැඩිකළ හැකිය. නමුත් අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භවලට මුදල් සහනාධාරයක් සැපයුවට එම කුටුම්භවල වැය කළ හැකි ආදායම වැඩිවී ඉල්ලුම වැඩිවීම තුළින් මිල වැඩිවේ, මිල වැඩිවීම අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භ වලට අවාසිදායකවේ. එනිසා අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භ වල සුභසාධනය වැඩි කිරීමේ අරමුණ පමණක් ඉටුකර ගැනීම සඳහා භාණ්ඩ සහනාධාර ප්‍රතිපත්තිය සුදුසු වේ. නමුත් මුදල් සහනාධාරයක් සැපයූ විට ඉල්ලුම වැඩිවීම නිසා අඩු ආදායම් ලබන කුටුම්භවල සුභසාධනය යම් ප්‍රමාණයකින් වැඩිවන අතරම ඉල්ලුම වැඩිවීම තුළින් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය ද වැඩිවේ.

රජයේ සුභසාධන වියදම් අඩු කර ගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියා මාර්ගවලදී භාණ්ඩ සහනාධාරයක් සඳහා රජයේ වියදමට වඩා මුදල් සහනාධාර සඳහා රජයේ වියදම අඩු කර ගත හැකිය. එනිසා රජයේ සුභසාධන වියදම් අඩුකර ගැනීම සඳහා භාණ්ඩ සහනාධාරයකට වඩා මුදල් සහනාධාරයක් සුදුසු වේ.

සංවර්ධිත රටවල් සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් අතර සිදුවන ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ දී සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල භාණ්ඩ වෙළෙඳ අනුපාතය අඩුවීමක් සිදුවිය හැකිය. එසේවු විට සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ආනයන මිල ගණන් වැඩිවී දේශීය මිල වැඩිවේ, මිල වැඩිවූ විට අඩු ආදායම් කුටුම්භවල සුභසාධනය අඩුවීමක් සිදුවේ. සංවර්ධිත රටවල භාණ්ඩ වෙළෙඳ අනුපාතය වැඩිවීම තුළින් දේශීය මිල අඩුවේ. එවිට එම රටවල පාරිභෝගික සුභ සාධනය වැඩිවීමක් සිදුවේ.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති සමාජීය විද්‍යාපති
ECON 53015

උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 04

නිෂ්පාදන න්‍යාය : නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය

විශේෂිත අරමුණු.

තර්කානුකූලව කටයුතු කරන නිෂ්පාදකයෙක් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී හැසිරෙන ආකාරය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා දීම.

නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය

නිෂ්පාදන ආයතනවල සහ කර්මාන්තවල හැසිරීම විග්‍රහ කිරීමේදී.

1. කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය
2. දිගුකාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය පිළිබඳ ව විග්‍රහ කරනු ලබයි.

ප්‍රායෝගික තත්වයට ගැලපෙන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක් $Q = f = (L, K, R, S, r, V)$ ලෙසට දැක්විය හැකිය. $Q = f(L, K)$ ආකාරයේ නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක් මගින් යෙදවුම් සහ නිමවුම් අතර සම්බන්ධය පෙන්නුම් කරන අතර යෙදවුම් මට්ටම් වෙනස් වන විට නිමවුම් මට්ටම වෙනස් වන ආකාරය සහ ස්ථාවර සාධක සමඟ විචල්‍ය සාධක යොදවන විට නිමවුමේ සිදුවන වෙනසද නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක් මගින් හඳුනා ගත හැකිය.

$Q = f(L, K)$ ශ්‍රිතය අනුව

$$AP_L = \frac{Q}{L} \text{ සහ } AP_K = \frac{Q}{K} \text{ වේ.}$$

$Q = f(L, K)$ ශ්‍රිතය අනුව

$$MP_L = \frac{\partial Q}{\partial L} \text{ සහ } MP_K = \frac{\partial Q}{\partial K} \text{ වේ.}$$

කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ හැසිරීම තීරණය වනුයේ භීතවන ආන්තික ඵලදා නයමය මතය. භීතවන ආන්තික ඵලදා නියමයට අනුව AP ඉහළ නගිනවාට වඩා වැඩිවේගයකින් MP වැඩිවී AP අඩු වනවාට වඩා වැඩි වේගයකින් MP අඩුවේ. AP උපරිම වන විට $AP = MP$ වේ.

$$\text{නිෂ්පාදන නමායතාව} = EP = \frac{MP}{AP} \text{ වේ.}$$

$AP < MP$ නම් $EP > 1$ වේ. මෙම තත්වය කෙටි කාලීන නිෂ්පාදනයේ පළමු අවධිය තුළ පවතී.

$AP > MP$ නම් $EP < 1$ වේ. මෙම තත්වය කෙටි කාලීන නිෂ්පාදනයේ දෙවෙනි අවධිය තුළ පවතී.

කෙටි කාලයේදී නිෂ්පාදනය පවත්වා ගනු ලබන්නේ $EP < 1$ වන තත්වයේදීය.

දිගුකාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය

දිගුකාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන් තුළ සමජාතීය නිෂ්පාදන ශ්‍රිත සහ සමජාතීය නොවන නිෂ්පාදන ශ්‍රිත හඳුනාගත හැකිය.

$$Q = f(L, K)$$

$$Q^* = f(\lambda L, \lambda K)$$

$$Q^* = \lambda^r Q \text{ නම් මෙය සමජාතීය නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයකි.}$$

$Q^* = f(\lambda L, \lambda K)$ ශ්‍රිතයෙන් λ අගය වරහන් තුළින් ඉවතට ගත නොහැකි නම් මෙය සමජාතීය නොවන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයකි. සමජාතීය නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක තුන්වර්ගයේම පරිමාණකුලඵල පවතී

$Q^* = \lambda^r Q$ සමජාතීය නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ r අගය මගින් පරිමාණකුලඵල පෙන්නුම් කරයි.

$r > 1$ නම් වැඩිවන පරිමාණකුලඵල

$r = 1$ නම් ස්ථාවර පරිමාණකුලඵල

$r < 1$ නම් භීතවන පරිමාණකුලඵල පවතී.

කොබ් - ඩග්ලස් නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය (C.W. Cobb - P.H. Douglas)

රේඛීය සමජාතීය නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක් වශයෙන් කොබ් - ඩග්ලස් නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය වැදගත්වේ.

$$Q = AL^\alpha K^\beta$$

$$AP_L = \frac{Q}{L} = \frac{AL^\alpha K^\beta}{L} \quad \text{වන අතර}$$

$$AP_K = \frac{Q}{K} = \frac{AL^\alpha K^\beta}{K} \quad \text{වේ.}$$

$Q = AL^\alpha K^\beta$ අනුව

$$MP_L = \frac{\partial Q}{\partial L} = \frac{\alpha Q}{L} \quad \text{වන අතර}$$

$$MP_K = \frac{\partial Q}{\partial K} = \frac{\beta Q}{K} \quad \text{වේ.}$$

$Q = AL^\alpha K^\beta$ අනුව

ශ්‍රමයේ නිෂ්පාදන නම්‍යතාව $= EP_L = \alpha$ වේ.

ප්‍රාග්ධනයේ නිෂ්පාදන නම්‍යතාව $= EP_K = \beta$ වේ.

$Q = AL^\alpha K^\beta$ ශ්‍රිතයට අනුව

$\alpha/\beta =$ මගින් සාධක සුක්‍ෂමතාව පෙන්නුම් කරයි. ඒ අනුව $\alpha/\beta > 1$ නම් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය ශ්‍රම සුක්‍ෂම වන අතර $\alpha/\beta < 1$ නම් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය ප්‍රාග්ධන සුක්‍ෂම වේ. $\alpha/\beta = 1$ නම් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය අන්තර් සුක්‍ෂම වේ.

$Q = AL^\alpha K^\beta$ ශ්‍රිතයට අනුව

$\alpha + \beta$ මගින් පරිමාණනුකූලඵල පෙන්නුම් කරයි. ඒ අනුව

$\alpha + \beta > 1$ නම් වැඩිවන පරිමාණනුකූල ඵල

$\alpha + \beta = 1$ නම් ස්ථාවර පරිමාණනුකූල ඵල

$\alpha + \beta < 1$ නම් හීනවන පරිමාණනුකූල ඵල පවතී.

$$Q = AL^\alpha K^\beta \quad \text{අනුව}$$

$$\text{MRTS} = \frac{\text{MP}_L}{\text{MP}_K} = \frac{\frac{\alpha Q}{L}}{\frac{\beta Q}{K}} = \frac{\alpha K}{\beta L} \quad \text{වේ.}$$

$$\text{ආදේශන නමයතාව} = E_s = \frac{d \frac{K}{L}}{\frac{K}{L}} \div \frac{d(\text{MRTS})}{\text{MRTS}} = 1 \quad \text{වේ.}$$

ස්ථාවර ආදේශන නමයතා (CES) නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ අනුවාදයන් කිපයක් පවතින අතර එම නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය වඩාත් සංකීර්ණ නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයකි. CES නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ ආදේශන නමයතාව ස්ථාවරව පවතී. CES නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය මඟින් පෙන්නුම් කරනුයේ සාධක අනුපාතය සහ සාධක මිල වෙනස් වූවත් සාධක අතර ආදේශන නමයතාව ස්ථාවරව පවතින බවයි. ආදේශන නමයතාව තීරණය වනුයේ නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ අන්තර්ගත තාක්ෂණය මතය. එනිසා තාක්ෂණය ස්ථාවරව පවතින තෙක් ආදේශන නමයතාව ස්ථාවරව පවතින බව CES නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය මඟින් පෙන්නුම් කරයි.

විචල්‍ය ආදේශන නමයතා (VES) නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය මඟින් පෙන්නුම් කර ඇත්තේ ආදේශන නමයතාව වෙනස්වන බවයි. CES නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ සහ VES නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයේ අනුවාදයන් කිපයක් ඉදිරිපත්වී ඇත.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 05

නිෂ්පාදන න්‍යාය - ව්‍යාපාරික ආයතනවල හැසිරීම

විශේෂිත අරමුණු.

ව්‍යාපාරික ආයතනයක අරමුණු සහ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාදීම තුළින් සැබෑ ලොව ව්‍යාපාරික කටයුතු මෙහෙයවීම පිළිබඳව දැනුමක් ලබාදීම

ව්‍යාපාරික ආයතනවල හැසිරීම

නිෂ්පාදන ආයතනයක් තමන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන පිරිවැය සංරෝධකය යටතේ උපරිම ලාභයක් ලබාගැනීම සඳහා භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරනු ලබයි.

$$Q = f(L,K)$$
$$C = WL + RK$$
$$F = Q + \lambda(C - WL - RK = 0)$$

$$\frac{\partial F}{\partial L} = \frac{\partial Q}{\partial L} + \lambda \left(- \frac{\partial WL}{\partial L} = 0 \right)$$

$$MP_L - \lambda W = 0$$
$$MP_L = \lambda W$$

$$\lambda = \frac{MP_L}{W} \text{ වේ. } \longrightarrow (1)$$

$$\frac{\partial F}{\partial K} = \frac{\partial Q}{\partial K} + \lambda \left(- \frac{\partial RK}{\partial K} = 0 \right)$$

$$MP_K - \lambda R = 0$$

$$MP_K = \lambda R \text{ වේ.}$$

$$\lambda = \frac{MP_K}{R} \text{ වේ.} \longrightarrow (2)$$

(1) සහ (2) අනුව

$$\frac{MP_L}{W} = \frac{MP_K}{R} = \lambda \text{ වේ.}$$

මෙම කොන්දේසිය අනුව

$$\frac{MP_L}{MP_K} = \frac{W}{R} \text{ වේ.}$$

$$\frac{MP_L}{MP_K} = \text{MRTS නිසා}$$

ලාභ උපරිම වන නිමැවුම නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී

$$\text{MRTS} = \frac{MP_L}{MP_K} = \frac{W}{R} \text{ වේ.}$$

මෙම කොන්දේසියට අනුව ලාභ උපරිම වන නිමැවුම නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සාධක මිල දී ගැනීමේ දී $MP_L = W$ වන අතර $MP_K = R$ වේ. එනම් සාධකයේ ආන්තික ඵලදාව සාධක මිලට සමාන වේ.

නිෂ්පාදන ආයතනයක ලාභය උපරිම වීමට TR සහ TC අතර වෙනස් උපරිම විය යුතුය.

$$\pi = TR - TC$$

$$\frac{\partial \pi}{\partial Q} = \frac{\partial TR}{\partial Q} - \frac{\partial TC}{\partial Q}$$

ලාභ උපරිම වන විට

$$\frac{\partial \pi}{\partial Q} = 0 \text{ වන නිසා}$$

$$\frac{\partial TR}{\partial Q} - \frac{\partial TC}{\partial Q} = 0$$

$$MR - MC = 0$$

MR = MC වේ. ඒ අනුව ලාභ උපරිම වන නිමැවුම නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී සාධක වෙළෙඳපොළ සම්බන්ධයෙන්

$MP_L = W$ සහ $MP_K = R$ වන අතර භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළ සම්බන්ධයෙන් $MR = MC$ වේ.

සම්භාව්‍ය නිෂ්පාදන න්‍යාය තුළ ව්‍යාපාරික ආයතනවල අරමුණ වශයෙන් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත්තේ ලාභ උපරිම කිරීමේ අරමුණයි. සම්භාව්‍ය නිෂ්පාදන න්‍යායට අනුව ලාභ උපරිම වීම සඳහා

1. $MR = MC$ විය යුතු අතර

2. $\frac{dMR}{dQ} < \frac{dMC}{dQ}$ විය යුතුය.

මෙම ලාභ උපරිම කිරීමේ අරමුණ හැරුණු විට සැබෑ ලෝකයේ නිෂ්පාදන ආයතන විවිධ අරමුණ වලින් යුක්තව භාණ්ඩ නිපදවනු ලබයි. කිසියම් නිශ්චිත ලාභ ප්‍රමාණයක් දිගු කාලයක් තිස්සේ ලබා ගැනීමේ අරමුණ කතිපයාධිකාරී ආයතන වල පවතින බව රොක්සිල්ඩ් (Rothschild) පෙන්නුම් කර ඇත. හෝල් (Hall) සහ හිච් (Hitch) යන දෙදෙනා විසින් පූර්ණ පිරිවැය මූලධර්මය ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඔවුන් දෙදෙනා විසින් දැක්වූයේ සැබෑ ලොව ව්‍යාපාරික ආයතන ප්‍රධාන වශයෙන් කතිපයාධිකාරී ආයතන පූර්ණ පිරිවැය මූලධර්මය යටතේ මිල තීරණය කිරීමේ දී $P = AVC + AFC +$ ලාභ අනුපාතය ලෙස තීරණය කරන බවයි. සයිමන් (Simon) දක්වනුයේ ව්‍යාපාරික ආයතන තෘප්තිමත් ලාභයක් ලබා ගැනීමේ අරමුණින් කටයුතු කරන බවයි. ව්‍යාපාරික ආයතන මුහුණ දෙන තත්ත්වයන් අනුව මෙම තෘප්තිමත් ලාභ මට්ටම වෙනස් වේ. බෝමෝල් (Baumol) පෙන්නුම් කර ඇත්තේ ව්‍යාපාරික ආයතන විකුණුම් උපරිම කරගැනීමේ අරමුණෙන් කටයුතු කරන බවයි. එහිදී කිසියම් ලාභ ප්‍රමාණයක් පවත්වා ගනිමින් විකුණුම් උපරිම කර ගැනීමට කටයුතු කරන බවයි. හිගින්ස් (Higgins) රීඩර් (Reader) සහ ස්කිටොවිස්කි (Skitovisky) යන අය දක්වනුයේ ව්‍යාපාරික ආයතන විසින් තම උපයෝගීතාව නැත්නම් තෘප්තිය උපරිම කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කරන බවයි.

මාරිස් (Marris) දක්වනුයේ ව්‍යාපාරික ආයතන තම ආයතනයේ වර්ධනය උපරිම කිරීමට එනම් ආයතනය ප්‍රසාරණය කිරීමේ අරමුණෙන් කටයුතු කරන බවයි. කැටල්ගිස් (Katolgis) දක්වනුයේ ව්‍යාපාරික ආයතන නිමැවුම උපරිම කිරීමට කටයුතු කරන බවයි. ව්‍යාපාරික ආයතන භාණ්ඩ වර්ග කීපයක් නිපදවන තත්ත්වය යටතේ ආයතනයට ලැබෙන අයහාරය උපරිම කිරීමේ අරමුණෙන් කටයුතු කරන බවයි.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 06

නිෂ්පාදන න්‍යාය - යෙදවුම් - නිමැවුම් විග්‍රහය

විශේෂිත අරමුණු.

ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන කර්මාන්ත අතර පවත්නා අන්තර් රැඳියාව සහ කර්මාන්තවල ශිල්ප ක්‍රම පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාදීම තුළින් කාර්මික ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමට අවශ්‍ය මග පෙන්වීම.

යෙදවුම් නිමැවුම් විග්‍රහය

පොදු සමතුලිතතා විග්‍රහය පදනම් කර ගනිමින් ලියොන්ට්ග් (Leontief) විසින් යෙදවුම් - නිමැවුම් විග්‍රහය දියුණු කර ඇත. මෙම විග්‍රහය තුළින් ආර්ථිකයේ සියලුම අංශවල සමතුලිතතාව සහ කර්මාන්ත අතර අන්තර් සම්බන්ධතාව විග්‍රහ කරනු ලබයි. ඒ අනුව යෙදවුම් - නිමැවුම් විශ්ලේෂණය මගින් අන්තර් කර්මාන්ත සම්බන්ධීකරණය විග්‍රහ කරනු ලබයි. යෙදවුම් - නිමැවුම් විශ්ලේෂණය තුළ සමස්ත සැපයුම හා සමස්ත ඉල්ලුම සමාන වන බව සැලකිල්ලට ගනු ලබයි. ඒ අනුව මුළු ආර්ථිකයම සමතුලිත වන බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. මෙහිදී එක් එක් කර්මාන්තවල පවතින ශිල්පීය ක්‍රමය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරනු ලබයි. ඒ අනුව පවතින සම්පත් සහ පවතින ශිල්පීය ක්‍රමය යටතේ නිපදවිය හැකි නිමැවුම් මට්ටම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලබයි. යෙදවුම් - නිමැවුම් විශ්ලේෂණය තුළ කර්මාන්ත වල යෙදවුම් සහ නිමැවුම් පිළිබඳ ප්‍රායෝගික දත්ත යොදාගනිමින් විග්‍රහ කරනු ලබයි.

යෙදවුම් - නිමැවුම් විශ්ලේෂණය තුළ නිෂ්පාදන සාධක අතර ආදේශනයක් සිදු නොවන බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇති අතර සම්පත් තොගය සහ ශිල්පීය ක්‍රමය ස්ථාවරව පවතින බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. එමෙන්ම කර්මාන්ත විසින් සමජාතීය භාණ්ඩ නිපදවන බව එනම් පූර්ණ තරඟ තත්ත්වය පවතින බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇති අතර බාහිර පිරිමැසුම් සහ නොපිරිමැසුම් නොමැති බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. එමෙන්ම පවතින සම්පත් උපරිම ධාරිතාවයකින් යුක්තව උපයෝගී කර ගනී. යෙදවුම් - නිමැවුම් විග්‍රහය තුළින් අන්තර් කර්මාන්ත සම්බන්ධීකරණය විග්‍රහ කරන නිසා කර්මාන්තවල පෙර සම්බන්ධතා සහ පසු සම්බන්ධතා හඳුනාගත හැකිය. යෙදවුම් - නිමැවුම් විග්‍රහය තුළ යෙදවුම් - නිමැවුම් වගු මගින් ආර්ථික ව්‍යුහයේ ස්වරූපය හඳුනාගත හැකි අතර ආර්ථිකයේ සම්පත් හුවමාරුවන අංශ හඳුනාගත හැකිය. එසේ සම්පත් හුවමාරුවන අංශ හඳුනාගැනීම තුළින් සම්පත් බෙදාහැරිය යුතු ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගත හැකිය. එමෙන්ම සංවර්ධිත රටවල අනාගත ඉලක්ක තීරණය කිරීම සඳහා මෙම විග්‍රහය උපයෝගී කර ගත හැකි අතර සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා මෙම විග්‍රහය උපයෝගී කොට ගත හැකිය.

යෙදවුම් - නිමැවුම් විශ්ලේෂණය තුළ කාර්යක්ෂම නිමැවුම් මට්ටම නිපදවිය හැකි එක් නිෂ්පාදන සාධක සංයෝගයක් පමණක් පවතින අතර සාධක දෙක අතර ආදේශනයක් කළ නොහැකිය. ඒනිසා මෙම විග්‍රහය තුළ ආන්තික ශිල්පීය ආදේශන අනුපාතයක් පිළිබඳව කතා කළ නොහැකි අතර මෙම විග්‍රහය තුළ ආදේශන නමානාව පිළිබඳව කතා කිරීම තර්කානුකූල නොවන අතර ආදේශන නමානාව "0" වේ. එමඟින් පෙන්නුම් කරනුයේ මෙම විග්‍රහය තුළ ගොඩ නංවනු ලබන සම නිෂ්පාදිත වක්‍ර සාප්තකෝණී සමනිෂ්පාදිත වක්‍ර වශයෙන් පිහිටන බවයි. එමෙන් ඒ තුළින් පෙන්නුම් කරනුයේ ආර්ථිකය තුළ ස්ථාවර පරිමාණානුකූල ඵල පවතින බවයි. එමෙන් මෙම විග්‍රහය තුළ සම්පත් තොගය සහ ශිල්පීය ක්‍රමය ස්ථාවරව පවතින බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

යෙදවුම් - නිමැවුම් විග්‍රහය තුළ අවසාන නිමි භාණ්ඩ සඳහා පවතින ඉල්ලුම පිළිබඳව එතරම් අවධානය යොමුකර නොමැති අතර නිමි භාණ්ඩ ඉල්ලුම බාහිර සාධක මත තීරණය වන බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. එමෙන්ම අවසාන නිමි භාණ්ඩ සඳහා පවතින ඉල්ලුම ස්ථාවරව පවතින බව ද සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. එමෙන්ම සාධක මිල ගණන් සහ භාණ්ඩ මිල ගණන් ස්ථාවරව පවතින බවත් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. මෙම විග්‍රහය තුළ එක් කර්මාන්තයක නිමැවුම තවත් කර්මාන්තයක යෙදවුම් බවට පත්වන බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇති අතර ආර්ථිකය තුළ අධි ඉල්ලුමක් හෝ අධි සැපයුමක් ඇති නොවන අතර සියලුම කර්මාන්ත එනම් ආර්ථිකය තුළ සැපයුම හා ඉල්ලුම සමාන වන අතර ආර්ථිකය නිතරම සමතුලිතව පවතී. ඒ අනුව යෙදවුම් නිමැවුම් විග්‍රහය සම්භාව්‍ය න්‍යායේ වෝල්ටර්ස් ගේ නියමය සහ සේගේ නියමය වැඩි දියුණු කිරීමක් වශයෙන් හැඳින්විය හැකිය.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 07

නිෂ්පාදන න්‍යාය - රේඛීය ප්‍රක්‍රමණය

විශේෂිත අරමුණු.

සැබැලොව නිෂ්පාදන ආයතනවලට මුහුණ දීමට සිදුවන සංරෝධකයන් යටතේ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරමින් තම අරමුණු උපරිම කර ගන්නා ආකාරය පිළිබඳව දැනුමක් ලබාදීම මගින් සැබෑ ලොව නිෂ්පාදන සැලසුම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පදනම සකස් කර දීම

රේඛීය ප්‍රක්‍රමණය

රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ විශ්ලේෂණය මූලිකව හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ කෝටෝටෝරිච් (L.V. Kauttorich) විසිනි. චෝල්ඩ් (A. Wald) සහ වොන් නියුමාන් (Von Neumann) රේඛීය ප්‍රක්‍රමණය පොදු සමතුලිතතා විග්‍රහය සඳහා යොදා ගෙන ඇත. 1947 දී ඩාට්සිග් (C.B. Dartzig) විසින් රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ ගැටලු විසඳීම සඳහා සරලා ක්‍රමය (Simplex Method) ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව නිෂ්පාදන සැලසුම් සකස් කිරීමේ දී රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ විග්‍රහය වැදගත් උපකරණයක් වශයෙන් යොදා ගැනීමට හැකි විය. රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ විග්‍රහය තුළ රේඛීය ශ්‍රිතයන් පමණක් සැලකිල්ලට ගෙන ඇති නිසා මෙම විග්‍රහය රේඛීය සංරෝධයන් යටතේ රේඛීය අරමුණු ශ්‍රිතයන් උපරිම කිරීමක් වශයෙන් ද දැක්විය හැකිය. මෙම විග්‍රහය යොදාගැනීමට සිදුවනුයේ යම් යම් තීරණ ගැනීමේ දී මුහුණ දීමට සිදුවන සංරෝධකයන් නිශ්චිත නොවන නිසාය. කිසියම් නිශ්චිත සංරෝධකයක් පමණක් පවතී නම් උපයෝගීතාව හෝ ලාභ උපරිම කිරීම සඳහා ආන්තික විශ්ලේෂණය යොදා ගත හැකිය.

රේඛීය ප්‍රක්‍රමණය යටතේ ආයතනයක ලාභ උපරිම කිරීම පිළිබඳව හෝ පිරිවැය අවම කිරීම පිළිබඳව තීරණ ගත හැකිය. එමෙන්ම ආයතනයක ශිල්පීය ක්‍රමය තෝරා ගැනීම සඳහාත් මෙම විග්‍රහය යොදාගත හැකි අතර රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් දීමට මෙම විග්‍රහය යොදා ගත හැකිය. රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ විග්‍රහය තුළ භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩ මිල ගණන් සහ සාධක වෙළෙඳපොළේ සාධක මිල ගණන් ස්ථාවරව පවතින බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

මෙම තත්ත්වය යටතේ

- 01. කිසියම් නිශ්චිත නිමැවුම් මට්ටමක් සඳහා ලාභය හෝ ආදායම උපරිම කිරීම සහ
- 02. නිශ්චිත නිමැවුම් මට්ටමක් සඳහා පිරිවැය අවම කර ගැනීම යන අරමුණු දෙක ඉටුකර ගත හැකි ආකාරය මෙම විග්‍රහය තුළින් හඳුනාගත හැකිය.

ආන්තික විශ්ලේෂණය තුළ එක් සංරෝධක ශ්‍රිතයක් යටතේ අරමුණු ශ්‍රිතය උපරිම කරන නමුත් රේඛීය ප්‍රකූමණ විග්‍රහය තුළ සංරෝධක ශ්‍රිතයන් කීපයක් යටතේ අරමුණු ශ්‍රිතයක් උපරිම කර ගන්නා ආකාරය විග්‍රහ කරනු ලබයි. රේඛීය ප්‍රකූමණ ගැටලු විසඳීම සඳහා සරලා ක්‍රමය සහ ප්‍රස්තාරික ක්‍රමය යොදාගත හැකිය. සරලා ක්‍රමය මගින් විසඳාගත හැකි ඕනෑම ගැටලුවක් ප්‍රස්තාරික ක්‍රමය මගින් විසඳා ගත නොහැකිය. රේඛීය ප්‍රකූමණ විශ්ලේෂණයේ දී මූලික ගැටලුව හඳුනාගත යුතුය. ඉන් පසුව අරමුණු ශ්‍රිතය සහ සංරෝධක ශ්‍රිතයන් ගොඩනංවා ගත යුතුය. ඉන්පසුව ශිල්ප ක්‍රමය තෝරා ගත යුතු අතර එහි දී සරලා ක්‍රමය හෝ ප්‍රස්තාරික ක්‍රමය තෝරා ගත හැකිය. ඉන්පසුව ගැටලුව විසඳීම තුළින් ලබා ගත් ප්‍රතිඵල අර්ථකථනය කළ හැකිය.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 08

නිෂ්පාදන න්‍යාය - ක්‍රීඩා න්‍යාය

විශේෂිත අරමුණු.

සැබැලොව ව්‍යාපාරික ආයතනවල හැසිරීම පිළිබඳව ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබාදීම මගින් ව්‍යාපාරික තීරණ ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය දැනුම ලබාදීම.

ක්‍රීඩා න්‍යාය

ජෝන් වොන් න්‍යුමාන් (J. Von-Neumann) සහ ඔස්කා මෝර්ගස්ටන් (Oskar Morgenstern) විසින් මූලිකම ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ ක්‍රීඩා න්‍යාය ආර්ථික විද්‍යාව තුළ යොදා ගනු ලබන්නේ කතිපයාධිකාරී වෙළෙඳපොළ තත්ත්වය තුළ ආයතනවල හැසිරීම විග්‍රහ කිරීම සඳහාය. එහිදී ද යොදා ගනු ලබන්නේ ද්වි අධිකාරී තත්ත්වය විග්‍රහ කිරීම සඳහාය. ක්‍රීඩා න්‍යාය ගොඩ නැංවීමේ දී උපකල්පන කීපයක් පදනම් කරගනු ලබයි. එනම්

01. වෙළෙඳපොළ තුළ ආයතන දෙකක් නැත්නම් පාර්ශව දෙකක් පමණක් කටයුතු කරන බව
02. ආයතන දෙක තර්කානුකූලව කටයුතු කරන බව
03. එක් ආයතනයක උපක්‍රම පිළිබඳව අනෙක් ආයතනයට මනා අවබෝධයක් පවතින බව
04. එක් ආයතනයක කිසියම් වාසියක් සිදුවන විට ඊට සමාන අවාසියක් අනෙක් ආයතනයට සිදුවන බව

මෙම උපකල්පන යටතේ ද්වි අධිකාරී තත්ත්වය ක්‍රීඩා න්‍යාය මගින් පැහැදිලි කිරීමේ දී ද්වි පුද්ගල ශුන්‍ය එකතු ක්‍රීඩාව යොදාගෙන ඇත. මෙම ක්‍රීඩාව යටතේ නිෂ්පාදන ආයතන දෙක විසින් වෙළෙඳපොළ බෙදා ගැනීමේ අරමුණෙන් හෝ ලාභය බෙදා ගැනීමේ අරමුණෙන් හෝ වාසි බෙදා ගැනීමේ යන අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා තරඟ කරනු ලබයි. ආයතන තරඟ කිරීමේ දී තම අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා විවිධ උපක්‍රම අනුගමනය කරනු ලබයි. එක් ආයතනයක් යම් යම් උපක්‍රමයන් අනුගමනය කරන විට ඊට ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීම සඳහා අනෙක් ආයතනයට ද ප්‍රතිවිරුද්ධ උපක්‍රමයන් පවතී. මෙසේ ආයතන දෙක උපක්‍රම සහ ප්‍රතිවිරුද්ධ උපක්‍රම අනුගමනය කරමින් තරඟ කිරීමේ දී තම අරමුණු යම් මට්ටමකින් ඉටුකර ගැනීමේ දී ආයතන දෙකම සමතුලිත වේ. එසේ ආයතන සමතුලිත වන අවස්ථාවේ දී වාසි හෝ ලාභය හෝ වෙළෙඳපොළ කොටස ආයතන දෙක අතර සමානව බෙදී යයි නම් එය සාධාරණ ක්‍රීඩාවක් වශයෙන් හඳුන්වයි. එසේ සාධාරණ ක්‍රීඩාවක් තුළින් ආයතන දෙක සමතුලිත වන අවස්ථාව " සෑදල " ලක්ෂ්‍යයක් වශයෙන් හඳුන්වයි. මෙසේ සෑදල ලක්ෂ්‍යයක් ලැබෙන ක්‍රීඩාව දැඩි

ලෙස නිර්ණය වූ ක්‍රීඩාවක් ලෙස ද හඳුන්වයි. සෑදූ ලක්ෂ්‍යයක් ලැබෙන ක්‍රීඩාවක දී ක්‍රීඩාවේ නිරතවන පාර්ශව දෙකට ලැබෙන ආරක්ෂණ බලය ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර වෙළෙඳපොළ තුළ අභ්‍යන්තර ස්ථායීතාවක් ද ඇති වේ. මෙසේ සෑදූ ලක්ෂ්‍යයක් ලැබෙන ක්‍රීඩාවක් මඟින් නිෂ්පාදන ආයතන තර්කානුකූලව කටයුතු කරන බව පෙන්වුම් කරයි. සෑදූ ලක්ෂ්‍යයක් ලැබෙන ක්‍රීඩාවක් සෑම අවස්ථාවකම පැවතිය නොහැකිය. සෑදූ ලක්ෂ්‍යයක් නොලැබෙන ක්‍රීඩාවක් දැඩි ලෙස නිර්ණය නොවූ ක්‍රීඩාවක් වශයෙන් හඳුන්වයි. මෙවැනි ක්‍රීඩාවක දී පාර්ශව දෙක සමතුලිත වන ආකාරය තීරණය කිරීම ගැටලු සහගත නිසා එම ගැටලුව විසඳීමට සංඛ්‍යාත ක්‍රම භාවිතා කළ හැකිය. එහි දී ආයතනවල පවතිනුයේ මිශ්‍ර උපක්‍රමයන්ය.

ක්‍රීඩා න්‍යායට අදාළ ගැටලු විසඳීම සඳහා රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ ශිල්ප ක්‍රමය යොදා ගත හැකිය. ක්‍රීඩා න්‍යායට අදාළ ගැටලු රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ භාවිතයෙන් විසඳීමේ දී පවතින තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ ගැටලුවක් ගොඩනංවා එය සරල ක්‍රමය මඟින් විසඳිය යුතුය. ක්‍රීඩා න්‍යාය සඳහා රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ භාවිතයේ දී ද්විතයේ ප්‍රයෝජන බව හඳුනාගත හැකිය. එක් තරඟකරුවෙකුගේ තොරතුරු අනුව ගොඩනංවනු ලබන රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ ගැටලුව අනෙක් තරඟකරුවෙකුගේ තොරතුරු අනුව ගොඩනංවන රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ ගැටලුවේ ද්විතය වේ. රේඛීය ප්‍රක්‍රමණ ශිල්ප ක්‍රමය මඟින් ක්‍රීඩා න්‍යාය ආශ්‍රිත ගැටලු විසඳිය හැකිවනුයේ සෑදූ ලක්ෂ්‍යයක් නොලැබෙන අවස්ථාවලදී සහ ආයතන වල උපක්‍රම දෙකකට වඩා සීමා කළ නොහැකි අවස්ථාවලදීය.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්‍ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 09

ව්‍යාප්ති න්‍යාය

විශේෂිත අරමුණු.

රටක ජාතික ආදායම බෙදී යන ආකාරය සහ තනිතනි පුද්ගලයින්ගේ ආදායම් තීරණය වන ආකාරය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාදීම තුළින් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය පදනම සකස් කර ගැනීමට මග පෙන්වීම.

9.1 හැඳින්වීම

ව්‍යාප්ති න්‍යාය තුළ සාකච්ඡා කරනුයේ ආර්ථික ක්‍රමය තුළ සාධක ආදායම් එනම් වැටුප්, පොලී, බදුකුලී සහ ලාභ බෙදී යන්නේ කෙසේද යන්නයි. සාධක ආදායම් බෙදී යාම මත ආදායම් බෙදී යාම තීරණය වේ. ආදායම් බෙදී යාම මත භාණ්ඩ ඉල්ලුම තීරණය වන අතර භාණ්ඩ ඉල්ලුම මත භාණ්ඩ සහ සම්පත් බෙදී යාම තීරණය වේ, සෑම ආර්ථිකයකම ආදායම් ව්‍යාප්ති රටාව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී ආදායම් ව්‍යාප්ති රටාව හඳුනාගැනීම වැදගත් වේ. ආර්ථිකයක ආදායම් බෙදී යාම මත ධනය බෙදී යාම තීරණය වන අතර ආදායම සහ ධනය යනු සංකල්ප දෙකකි. ආදායම වැඩි කොටසක් බෙදී ගොස් ඇති ජනකොටසකට ධනය වැඩිපුර උපයාගත හැකි අතර ධනය වැඩිපුර උපයා ගතහැකි ජන කොටසකට ආදායමද වැඩිපුර උපයා ගත හැක. ආදායම් ව්‍යාප්තිය මැන දැක්වීම සඳහා යොදාගනු ලබන්නේ ලෝරන්ස් වක්‍රය ආශ්‍රිතව ලබා ගන්නා ගිණි සංගුණකයි. ගිණි සංගුණකයේ අගය අනුව ආදායම් බෙදී යාමේ විෂමතාවයක් පවතිද නැද්ද යන්න නිගමනය කළ හැකිය. මෙසේ ආදායම් ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව හඳුනා ගැනීම සඳහා ආර්ථිකයක ආදායම් තත්ත්වය එනම් වැටුප්, පොලී, බදු කුලී සහ ලාභ පිළිබඳ තොරතුරු අවශ්‍ය වේ. එහිදී ව්‍යාප්ති න්‍යාය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන් සාකච්ඡා කරනුයේ වැටුප්, පොලී, බදු කුලී සහ ලාභ තීරණය වීම පිළිබඳවය.

9.2 සාධක මිල තීරණය වීම පිළිබඳ ආන්තික ඵලදා න්‍යාය.

සම්භාව්‍ය න්‍යාය තුළ සාධක මිල තීරණය වීම විග්‍රහ කර ඇත්තේ හින වන ආන්තික ඵලදා න්‍යාය මගිනි. ජේ.බී. ක්ලාක් (J.B. Clark) විසින් මූලිකම ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ ආන්තික ඵලදා නියමය මගින් පෙන්නුම් කරනු ලැබුවේ, නිෂ්පාදන සාධකයක ආන්තික ඵලදාව මත එම සාධකයේ මිල තීරණය වන බවයි. එසේ තීරණය වන සාධක මිල ගණන් යටතේ සියළු සාධක ආදායම් සාධක හිමියන් අතරේ බෙදී යන බවයි.

නිෂ්පාදන ආයතනයක් නිෂ්පාදන සාධකයකින් යොදා ගන්නා ප්‍රමාණය එනම් සාධක ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි කරන විට එම සාධකයේ ආන්තික ඵලදාව ක්‍රමයෙන් හීන වන නිසා වැඩිපුර සාධක ඉල්ලුම් කිරීමට සාධක මිල අඩුවිය යුතු බවයි. ආයතනයක් නිෂ්පාදන සාධක ඉල්ලුම් කරනුයේ ලාභ උපරිම කර ගැනීමටය.

ලාභ උපරිම වීමට

$MR=MC$ විය යුතුය. සාධක ඉල්ලුම සම්බන්ධයෙන්

$MR=MRP$ නිසාත්

$MC=W$ නිසාත් සාධක ඉල්ලුම සම්බන්ධයෙන් ලාභ උපරිම වීමට

$MRP=W$ විය යුතුය.

$MRP=MP_L \times MR$ තරඟකාරී තත්ත්වය යටතේ

$MR=P$ නිසා

$MRP=MP_L \times P$ වේ. ඒ අනුව සමතුලිත වන විට $MP_L \times P = W$ වේ. මෙහි P ස්ථාවර නිසා $MP_L = W/P$ වේ. එනම් සාධකයේ ආන්තික ඵලදාව සාධක මිලට සමාන වේ.

සාධක මිල තීරණය වීම පිළිබඳ ආන්තික ඵලදා න්‍යාය තුළ සාධක සැපයුමද සාධක මිල මත තීරණය වන බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. මෙම න්‍යාය තුළ $D_L = f(W/P)$ සහ $S_L = f(W/P)$ වශයෙන් විග්‍රහ කරන අතර ආයතනයක් තීරණය වී පවතින භාණ්ඩ මිල යටතේ භාණ්ඩ අලෙවි කරන නිසා ආයතනය සමතුලිත වන විට $MP_L = W$ වේ. එනම් සාධකයේ ආන්තික ඵලදාවට සමාන සාධක මිලක් තීරණය වේ. මෙසේ ශ්‍රමය. ප්‍රාග්ධනය සහ භූමිය යන සාධකවල ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් බලවේග මත සාධක මිල තීරණය වන විට $MP_L = W$ ආකාරයට සාධක මිල තීරණය වේ. එවිට සියළු සාධක ආදායම් සාධක හිමියන් අතරේ බෙදී යන බව සාධක මිල තීරණය වීම පිළිබඳ ආන්තික ඵලදා නියමයෙන් පෙන්වුම් කර ඇත.

9.3 වැටුප් තීරණය වීම.

ශ්‍රම වෙළඳපොළේ සහ භාණ්ඩ වෙළඳපොළේ තරඟකාරී තත්ත්වය පවතින තත්ත්වය යටතේ ශ්‍රම වෙළඳපොළේ ශ්‍රම ඉල්ලුම හා ශ්‍රම සැපයුම මත වැටුප් තීරණය වේ. එසේ තීරණය වන මුදල් වැටුප යටතේ ආයතනවලට ශ්‍රමය මිලදී ගතහැකිය. මෙසේ ආයතන තීරණය වී පවතින මුදල් වැටුප යටතේ ශ්‍රමය ඉල්ලුම් කරන විට ඒ තුළින් ලාභ උපරිම වීමට

$MR=MC$ විය යුතු නිසා

$MRP=W$ විය යුතුය.

පූර්ණ තරඟ තත්ත්වය යටතේ

$MP_L \times P = MRP$ නිසාත්

$MP_L \times P = VMP$ නිසාත්

තරඟකාරී තත්ත්වය යටතේ මුදල් වැටුප් තීරණය වන විට $MRP = VMP = W$ වේ. මෙහිදී $VMP = W$ නිසා ශ්‍රම සුරාකෑමක් සිදු නොවන බව තරඟකාරී තත්ත්වයට පක්ෂව අදහස් දක්වන අය පෙන්වුම් කරයි.

භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළේ ඒකාධිකාරය සහ ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ පූර්ණ තරඟය පවතින විට ආයතනයක් ශ්‍රම ඉල්ලුම් කිරීම තුළින් සමතුලිත වීමට $MRP=W$ විය යුතුය. භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළේ ඒකාධිකාරී තත්ත්වය පවතින නිසා $MRP=MP_L \times MR$ වන අතර $VMP=MP_L \times P$ වේ. $P > MR$ නිසා ඒකාධිකාරී තත්ත්වය යටතේ සමතුලිත වන විට $VMP > MRP = W$ වේ. ඒකාධිකාරී තත්ත්වය යටතේ $VMP > W$ නිසා ඒකාධිකාරී ශ්‍රම සුරාකෑමක් පවතී.

වෙළෙඳපොළ දෙකෙහිම ඒකාධිකාරී තත්ත්වය පවතින විට එනම් ක්‍රයේකාධිකාරී තත්ත්වයකදී ආයතනයක් සමතුලිතවීමට $MRP=MLC$ විය යුතුය. ක්‍රයේකාධිකාරී තත්ත්වය යටතේ $MP > MRP$ වන නිසා සමතුලිත වන විට $VMP > MRP = MLC > W$ වේ. ඒ අනුව ක්‍රයේකාධිකාරී තත්ත්වය යටතේ $VMP > MRP > W$ වේ එනිසා ක්‍රයේකාධිකාරී තත්ත්වය යටතේ ක්‍රයේකාධිකාරී ශ්‍රම සුරා කෑමක් පවතී. සැබෑ ලොව වෘත්තීය සමිති සහ ස්වාමි පක්ෂය සමග වැටුප් කේවල් කිරීම මත තීරණය කර ගන්නා මුදල් වැටුප් යටතේ ක්‍රයේකාධිකාරී ශ්‍රම සුරාකෑම ඉවත් කරගතහැකි වුවත් ඒකාධිකාරී ශ්‍රම සුරාකෑම ඉවත් කරගත නොහැකිය.

9.4 පොලී අනුපාතය තීරණය වීම

පොලී අනුපාතය තීරණය වීම පිළිබඳ න්‍යායාත්මක මතවාද කිහිපයක් ඉදිරිපත් වී ඇත.

- 1 පොලී අනුපාතය තීරණය වීම පිළිබඳ ණය අරමුදල්වාදි න්‍යාය
- 2 පොලිය පිළිබඳ සම්භාව්‍ය න්‍යාය
- 3 පොලිය පිළිබඳ කේන්සියානු න්‍යාය
- 4 නව කේන්සිවාදි IS-LM විග්‍රහය

පොලිය පිළිබඳ ණය අරමුදල්වාදි න්‍යායට අනුව ණය ඉල්ලුම හා ණය සැපයුම පොලී අනුපාතයේ ශ්‍රිතයන්ය. $D_L=f(r)$, $S_L=f(r)$ ණය අරමුදල්වාදින්ට අනුව ණය ඉල්ලුම පොලී අනුපාතයේ සෘණ ශ්‍රිතයක් වන අතර ණය සැපයුම පොලී අනුපාතයේ ධන ශ්‍රිතයකි. මේ ආකාරයට ණය ඉල්ලුම හා ණය සැපයුම පොලී අනුපාතයේ ශ්‍රිතයන් වශයෙන් දැක්වෙමින් ණය වෙළෙඳපොළේ ණය ඉල්ලුම හා ණය සැපයුම මත සමතුලිත පොලී අනුපාතය තීරණය වන බව ණය අරමුදල්වාදින් පෙන්වනු ලැබේ.

පොලිය පිළිබඳ සම්භාව්‍ය න්‍යාය තුළින් දැක්වූයේ ඉතුරුම් සහ ආයෝජනයේ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය තුළින් සමතුලිත පොලී අනුපාතය තීරණය වන බවයි. සම්භාව්‍ය න්‍යායට අනුව ඉතුරුම් සහ ආයෝජනය පොලී අනුපාතයේ ශ්‍රිතයන්ය. $S=f(r)$ සහ $I=f(r)$ වේ. සම්භාව්‍ය න්‍යායට අනුව ඉතුරුම් පොලී අනුපාතයේ ධන ශ්‍රිතයක් වන අතර ආයෝජනය පොලී අනුපාතයේ සෘණ ශ්‍රිතයකි. මෙසේ ඉතුරුම් සහ ආයෝජන පොලී අනුපාතයේ ශ්‍රිතයන් වශයෙන් දැක්වෙමින් ඉතුරුම් සහ ආයෝජනයේ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය තුළින් සමතුලිත පොලී අනුපාතය තීරණය වන බව සම්භාව්‍ය න්‍යායෙන් පෙන්වනු ලැබේ.

පොලිය පිළිබඳ කේන්සියානු න්‍යාය තුළින් දැක්වෙනුයේ මුදල් වෙළෙඳපොළේ මුදලට ඇති ඉල්ලුම හා මුදල් සැපයුම මත සමතුලිත පොලිය තීරණය වන බවයි. කේන්සියානු න්‍යායට අනුව $L=L_1+L_2$ වන අතර, $L_1=f(y)$ සහ $L_2=f(r)$ ලෙස විග්‍රහ කරන අතර මුදල් සැපයුම බාහිර සාධක මත තීරණය වන බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. මෙසේ බාහිර සාධක මත තීරණය වන මුදල් සැපයුම L_1 සහ L_2 සඳහා ඉල්ලුම් කරන තත්ත්වයන් යටතේ එනම් $L_1+L_2=M$ වන තත්ත්වය යටතේ සමතුලිත පොලිය තීරණය වන බවත් පොලිය මූල්‍යමය ප්‍රභවයක් බවත් කේන්සි පෙන්වනු ලැබේ.

පොලී අනුපාතය තීරණය වීම පිළිබඳ IS-LM විග්‍රහය මගින් දක්වා ඇත්තේ පොලී අනුපාතය මූල්‍ය මෙන්ම මූර්ත බලපෑම් මතද තීරණය වන බවයි. එනම් මුදල් වෙළෙඳපොළ සහ භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළ යන දෙකෙහි අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය තුළින් සමතුලිත පොලී අනුපාතය සහ සමතුලිත ජාතික ආදායම තීරණය වන බවයි. IS-LM විග්‍රහය වඩාත් සංවර්ධනය කරමින් විවෘත ආර්ථික ක්‍රමයක භාණ්ඩ වෙළෙඳපොළ මුදල් වෙළෙඳපොළ සහ විදේශීය ගනුදෙනු තුලනය වන අවස්ථාවේදී එනම් අභ්‍යන්තර සහ බාහිර තුලනයක් ඇති වන බව සමතුලිත පොලී අනුපාතය සහ සමතුලිත ජාතික ආදායම තීරණය වන බව පෙන්වනු ලබයි.

9.5 බදු කුලිය පිළිබඳ න්‍යාය

හිඟකම් බදුකුලිය පිළිබඳ සංකල්පය ඉදිරිපත් කරමින් ඩේවිඩ් රිකාඩෝ පෙන්වනු ලැබුවේ භූමියේ සැපයුම් අනමාභාවය නිසා ඉඩම් හිමියන් ලබන අතිරික්තය බදු කුලිය බවයි. ආන්තර බදු කුලිය පිළිබඳ න්‍යාය රිකාඩෝ විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවේ හිඟකම් බදු කුලිය වඩාත් සංවර්ධනය කිරීම තුළිනි. ආන්තර බදු කුලිය පිළිබඳ න්‍යාය මගින් රිකාඩෝ දැක්වූයේ භූමියේ සැපයුමේ අනමාභාව නිසා ඉඩම් හිමියන් ලබන අතිරික්තය බදු කුලියක් වන අතර අළුතෙන් වගාවට ගන්නා ඉඩම් කැබැල්ලට අතිරික්තයක් නොලැබී මූලින් වගාවට ගත් ඉඩමට අතිරික්තයක් එනම් බදු කුලියක් ලැබෙන නිසා එම බදු කුලිය ආන්තර බදු කුලිය වශයෙන් හඳුන්වන ලදී.

බදු කුලිය පිළිබඳ න්‍යාය ඉදිරිපත් කරමින් රිකාඩෝ දැක්වූයේ බදු කුලිය නිෂ්පාදන පිරිවැයෙන් ස්වාධීනව තීරණය වන අතිරික්තයක් නිසා බදු කුලිය මිල කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති නොකරන බවත් මිල මගින් බදු කුලිය තීරණය වන බවත්, මුළු ආර්ථිකය සඳහා බදු කුලිය අතිරික්තයක් වන නමුත් තනි ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් බදු කුලිය පිරිවැයක් බව පෙන්වනු ලබයි.

සැපයුමේ අනමාභාවයක් පවතින ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ හිමියන්ට ලැබෙන අතිරික්තය ආරූඪ බදු කුලී වශයෙන් හඳුන්වයි. ආරූඪ බදු කුලියේ ප්‍රමාණය තීරණය වනුයේ ප්‍රාග්ධනයේ ආවස්ථික පිරිවැය ප්‍රමාණය මතය.

වර්මානයේ පිළිගෙන ඇත්තේ ඕනෑම නිෂ්පාදන සාධකයකට අතිරික්තයක් එනම් ආර්ථික බදු කුලියක් ඉපැයිය හැකි බවයි. ආර්ථික බදු කුලියේ ප්‍රමාණය තීරණය වනුයේ නිෂ්පාදන සාධකයක සැපයුම් නමාභාව සහ සංක්‍රාම ඉපැයුම් ප්‍රමාණය මතය.

9.6 ලාභය

ලාභය පිළිබඳව සංකල්ප කිහිපයක් ඉදිරිපත් වී ඇත. ආර්ථික ලාභ සහ ව්‍යාපාරික ලාභ අතර වෙනසක් පවතී. මෙම වෙනස පවතිනුයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය අර්ථ දැක්වීම අනුවය. ව්‍යාපාරික ලාභ ගණනය කිරීමේදී මුදල්මය පිරිවැය පමණක් සැලකිල්ලට ගන්නා අතර ආර්ථික ලාභ ගණනය කිරීමේදී ආවස්ථික පිරිවැය සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

ඒකාධිකාරී ලාභ සහ ක්‍රයේකාධිකාරී ලාභ වශයෙන් ලාභ හඳුනාගතහැකි අතර මෙම ලාභ කාලයක් සමඟ ඉබේම නැතිවී යා හැකිය. ජේ.බී. ක්ලාක් විසින් ලාභය යනු ආර්ථිකයේ ගතික තත්ත්වයක් තුළින් ලබන අතිරික්තයක් වශයෙන් හඳුන්වා දී ඇත. ජෝෂප් ජුමපිටර් විසින් ලාභය ව්‍යාපාරික ආයතන විසින් නව්‍යතාවයන් හඳුන්වාදීම වෙනුවෙන් ලබන නිලිනයක් වශයෙන් හඳුන්වා ඇත. ප්‍රැන්ක් නයිට් විසින් ලාභය යනු අවදානම් සහ අධිමාන තත්ත්වයන් යටතේ නිෂ්පාදනය පිළිබඳ සාර්ථක තීරණ ගැනීම වෙනුවෙන් ලබන නිලිණයක් වශයෙන් හඳුන්වා දී ඇත. කාල් මාර්ක්ස් විසින් ලාභය යන්න ධනපතියන් විසින් ශ්‍රම සූරා කෑම මගින් ලබන අතිරික්තයක් වශයෙන් හඳුන්වා ඇත.

(විද්‍යාර්ථීන් අතර බෙදා හැරීම සඳහා)

ආර්ථිකවිද්‍යා අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ශාස්ත්‍රපති/සමාජීය විද්‍යාපති පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාව
ECON 53015
උසස් ආර්ථික න්‍යාය - සුක්ෂම ආර්ථිකවිද්‍යාව

පත්‍රිකා අංක 10

සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව

විශේෂිත අරමුණු.

ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රමාණාත්මක අංශය වන එනම් සිදුවිය යුත්තේ කුමක් ද යන්න විග්‍රහ කරන ආකාරය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාදීම සහ පුද්ගලික සහ සමාජ සුබසාධනය තීරණය වන ආකාරය සහ ඒ පිළිබඳව ඉදිරිපත්ව ඇති න්‍යායාත්මක මතවාද පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීම තුළින් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය මග පෙන්වීම.

10.1 හැඳින්වීම

සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව යනු ඕනෑම සමාජ ක්‍රමයක සමාජ සුභ සාධනය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරනු ලබන ආර්ථික විද්‍යාවේ කොටසයි. සුභ සාධන ආර්ථික විද්‍යාව යනු සමාජ සුභ සාධනය පිළිබඳ මිණුම් අනුව විවිධ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ මූලධර්ම වලට අදාළ ආර්ථික විද්‍යාවයි. E.J. Mishan, D.M. Winch විසින් පෙන්වූ ක්‍රමයේ සුභසාධන ආර්ථික විද්‍යාව තුළ පෞද්ගලික සුභ සාධනය සහ සමාජ සුභ සාධනය වශයෙන් අංශ දෙකක් පිළිබඳව විග්‍රහ කරන බවයි. සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව ආර්ථිකවිද්‍යා විෂයේ ප්‍රමාණාත්මක අංශයයි. මෙය වාස්තවික ආර්ථිකවිද්‍යාවෙන් වෙනස් වේ. සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව මගින් ආර්ථිකයක පැවතිය යුතු තත්ත්වය පිළිබඳ විග්‍රහ කරයි. මෙහිදී ආත්මගත තත්ත්වයන් (වෛයතසික) තත්ත්වයන් බලපානු ලබයි. විශේෂයෙන්ම සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාවේදී අගය විනිශ්චයන් පදනම් කර ගනු ලබයි.

1920 ගණන් වලට පෙර සුභසාධනය පිළිබඳව ඉදිරිපත්වූ මතවාද සම්භාව්‍ය සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව වශයෙන් හඳුන්වයි. මෙයින් ඇල්ප්‍රඩ් මාර්ෂල් සහ ඒ.සී. පිගු වැදගත්වේ. මේ අය සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාඥයින් ලෙස හඳුන්වයි. සම්භාව්‍ය සුභ සාධන ආර්ථික විද්‍යාඥයින් සුභසාධනය විග්‍රහ කිරීමේදී උපයෝගිතාව සංඛ්‍යාත්මකව ගණනය කළ හැකිය යන තත්ත්වය සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. සුභසාධනය පිළිබඳව විග්‍රහ කිරීමේදී උපයෝගිතාව සංඛ්‍යාත්මකව ගණනය කළ නොහැකි බවත් ලබන උපයෝගිතාව උපයෝගිතා මට්ටම් අනුව ක්‍රමාණුකූලව පෙළ ගැස්මක් පමණක් කල හැකිය යන තත්ත්වය යටතේ සුභසාධනය පිළිබඳව විග්‍රහ කරන ආර්ථික විද්‍යාඥයින් නව සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාඥයින් වශයෙන් හඳුන්වයි. මෙම ආර්ථිකවිද්‍යාඥයින් අතර හික්ස්, සැමුවෙල්සන්, ලිට්ල්, කෙනන් ඇරෝ, සහ පැරෙටෝ යන අය වැදගත් වේ.

සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව ආචාර විද්‍යාව, දර්ශනය, දේශපාලන විද්‍යාව, සමාජ විද්‍යාව, රාජ්‍යකටයුතු ජාත්‍යන්තර කටයුතු යන විෂයන් කීපයක ඒකාබද්ධතාවයකින් යුක්තව ගොඩනැංවී ඇති නිසා සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව අන්තර්ගත විෂයක් වශයෙන් හඳුන්වයි. සුභසාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව තුළ ආර්ථිකයේ සියළුම අංශ වල සමතුලිතතාව සහ ඒ අනුව සමාජ සුභ සාධනය විග්‍රහ කරන නිසා සුභ සාධන ආර්ථිකවිද්‍යාව පොදු සමතුලිත විග්‍රහයක් වශයෙන්ද හඳුන්වයි.

10.2 සුභ සාධන නිර්ණායක

පැරෙටෝ නිර්ණායකය මගින් දැක්වූයේ කිසියම් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් නිසා සමාජයේ සිටින එක් අයෙකුගේ හෝ සුභසාධනය අඩු නොවී තවත් අයෙකුගේ සුභ සාධනය වැඩි වේ නම් එම තත්ත්වය සුභසාධනය ප්‍රශස්තයක් වශයෙන් හඳුන්වයි. පැරෙටෝ ප්‍රශස්ත තත්ත්වය නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරයි.

කැල්ඩොර් - හික්ස් නිර්ණායකය මගින් පෙන්වූම් කරනුයේ පුද්ගලයින් කොටසකට වාසියක් සහ තවත් කොටසකට අවාසියක් සිදුවන තත්ත්වය යටතේ සිදුවන අවාසිය ලැබෙන වාසියට වඩා අඩු නම් වාසි ලබන අය විසින් අවාසි සිදුවන අයගේ අවාසිය කපා හැරීමට කිසියම් වන්දි ගෙවීමක් කළ පසුව ශුද්ධ වාසියක් ලැබේ නම් එම තත්ත්වය සමාජ සුභසාධනය වැඩිවීමක් වශයෙනි.

ස්කිටෝවිස්කි නිර්ණායකයෙන් දක්වා ඇත්තේ කිසියම් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් නිසා සුභසාධනය වැඩි වීමක් සිදු විය යුතු අතර එම ප්‍රතිපත්තිය වෙනස් කළ විට මුල් අවස්ථාව දක්වා ගමන් කළ හොත් සුභ සාධනය වැඩි වීමක් සිදුනොවිය යුතුය.

බර්ග්සන් - සැමුවෙල්සන් නිර්ණායක මගින් පෙන්වූම් කරනුයේ එක් පුද්ගලයකුගේ සුභ සාධන මට්ටම අඩුවී තවත් පුද්ගලයකුගේ සුභසාධන මට්ටම වැඩි වීම තුළින් මුලු සාමාජයේම සුභ සාධන මට්ටම වැඩි වේ නම් එම තත්ත්වය වඩා හොඳ තත්ත්වයක් බවයි. එනම් සමාජයක් විසින් සුභ සාධන ශ්‍රිතයේ ඉහළට ගමන් කිරීම වඩාත් හොඳ තත්ත්වයක් බවයි.

ලිප්සි සහ ලැන්කැස්ටර් යන දෙදෙනා විසින් දෙවන හොඳම න්‍යාය තුළින් පෙන්වූම් කර ඇත්තේ ආර්ථික ක්‍රමයන් තුළ පවතින බාහිරතා සංරෝධකයන් යටතේ දැරීමට සිදුවන සමාජීය පිරිවැය අවම වන ආකාරයට සමාජ සුභ සාධනය වැඩි කිරීම වඩාත් යහපත් වන බවයි.

10.3 සමාජ සුභ සාධනය උපරිම වීම

සුභ සාධන ආර්ථික විද්‍යාව තුළ සමාජ සුභ සාධනය විග්‍රහකිරීමේ දී උපයෝගීතා ශ්‍රිතයන් සමාජ සුභසාධන ශ්‍රිත, නිශ්පාදන ශ්‍රිතය යන විග්‍රහ උපකරණ සැලකිල්ලට ගන්නා අතර සමාජයේ ශිල්පීය ක්‍රමය, සාධක මිල ගණන්, භාණ්ඩ මිල ගණන් සහ සම්පත් තොගය ස්ථාවරව පවතින බව සැලකිල්ලට ගෙන ඇති අතර සමාජ සුභසාධනය උපරිම වීම විග්‍රහ කරනුයේ පූර්ණ තරඟකාරී තත්ත්වයක් සැලකිල්ලට ගැනීම තුළිනි. සමාජ සුභසාධනය උපරිම වීම සඳහා පාරිභෝගිකයන්ගේත් නිෂ්පාදකයන්ගේත් සුභසාධනය එකවර උපරිම විය යුතුය. මෙහිදී පාරිභෝජන ප්‍රශස්තය සහ නිෂ්පාදන ප්‍රශස්තය ඉටුවිය යුතු අතර පාරිභෝජනය සහ නිෂ්පාදන ප්‍රශස්තය එකවර ඉටුවිය යුතුය.

පරිභෝජන ප්‍රශස්තයේදී

$$MRS = \frac{\mu_y}{\mu_x} = \frac{P_y}{P_x} \quad \text{විය යුතුය}$$

නිෂ්පාදන ප්‍රශස්තයේ දී

$$MRTS = \frac{MP_L}{MP_K} = \frac{MC_Y}{MC_X} = \frac{W}{R} \quad \text{විය යුතුය}$$

ඒ අනුව සමාජ සුභසාධනය උපරිම වන විට

$$MRS = \frac{MU_Y}{MU_X} = \frac{P_Y}{P_X} = \frac{MC_Y}{MC_X} = \frac{W}{R} = \frac{MP_L}{MP_K} \quad \text{විය යුතුය}$$

විය යුතුය. එනම් $\mu = P = MC = W = MP$ විය යුතුය. මෙසේ සමාජ සුභසාධනය උපරිම වන තත්ත්වයක් ප්‍රමෝදාත්මක ලක්ෂ්‍යයක් වශයෙන් හඳුන්වයි. මෙවැනි ප්‍රමෝදාත්මක ලක්ෂ්‍යයක දී එනම් සමාජ සුභසාධනය උපරිම වන විට ආර්ථිකයේ සියලුම අංශවල සමතුලිතතාව එනම් පොදු සමතුලිතතාව ඉටුවේ.

Ahuja, H.L. (2004), Principles of Micro - Economics, S. Chand and company Ltd., New Delhi.

Ahuja, H.L. (2004), Principles of Macro - Economics, Theory and Policy, S. Chand and company Ltd., New Delhi.

Ahuja, H.L. (2005), Advanced Economic Theory, S. Chand and company Ltd., New Delhi.

Bathwal, R.R., (1992), Microeconomic Analysis, Wiley Eastern Ltd., New Delhi.

Baumol, W.J., (1977), Economic Theory and Operations Analysis, Printice Hall.

Friedman, M., (1953), The Methodology of Positive Economics, In Essays in Positive Economics; University of Chicago Press.

Harvey, Jack, (1998), Modern Economics, Macmillan, London.

Koutsoyiannis, A. (1987), Modern Microeconomics, 2nd ed., W.W. Norton and company, London.

Lipsey, R.G. and Chrystal Alec, K., (1999), Principles of Economics, Oxford University Press.

Lipsey, R.G., (1989), An Introduction to Positive Economics, Seventh Edition, Weidenfeld and Nicolson Ltd., London.

Redar, M.W., (1974), Studies in the Theory of Welfare Economics, Columbia University Press, New York.

Robert, S.P. and Daniel, L.P., (2002), Microeconomics, fifth Edition, Prentice Hall India, New Delhi.

Sen, A.K., (1990), On Ethics and Economics, Oxford University Press, New Delhi.

Vairan, H.R., (1993), Intermediate Microeconomics, A Modern Approach, East-West Press, New Delhi.

හේරත් මාදන බණ්ඩාර (සංස්කරණය), උසස් ආර්ථික න්‍යාය, ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

හෙට්ටිආරච්චි උපාලි, (2005), ව්‍යාප්ති න්‍යාය: සාධක මිල තීරණය වීම, ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.